

ԹԲԻԼԻՍԻ, 20 ՄԱՐՏ, ԱՌՄԵՆԻԱ ՏՄՄՍ: Մարտի 21-23-ը Թբիլիսիում, «Տոբի» հյուրանոցում կկայանա «Գործընկերություն հանուն խաղաղության» ԱՍՏՕ-ի ծրագրի Երջանակում «Էտերնիտե-2001» վրաց-ադրբեջանա-թուրքական զորավարությունների միջնամասնական եզրափակիչ համաժողովը: Համաձայն «Կավկասդոկտրին», զորավարություններն ունենալու են համանախարհ-բաշխիչ բնույթի և կկայանան այս սարվա հունիսին Ադրբեջանում: Համաժողովի ընթացքում կողմերը վերջնականապես կհամաձայնեցնեն զորավարությունների սցենարը, անցկացնան ժամկետները եւ մասնակիցների քվադրանկը: Ինչպես նշվում է, 2002 թվականին «Էտերնիտե» զորավարությունները կկայանան Կրասնոյի սարածում:

Անհանգստացնող հանգստություն

Մինչ Ադրբեջանում նույնիսկ ոչ ազդեցիկ կուսակցություններն ու ֆառական Երջանակները շուրջ չեն խնայում իրենց, մեղմ ասած, մասնակցությունը ղոռալու Դարաբադյան հարցի կարգավորման բանակցությունների ներկայիս վիճակի մասին, հայկական կողմում, ընդհակառակը, սիրում է այնտիպի հանգստություն, որն արդեն անհանգստացնող է:

Ո՞րն է այդ հանգստության դասադրը: Չենք զիջում եւ վերջ: Բայց նման բան չի լինում: Մենք չենք ուզում դաստնադնել, իսկ ադրբեջանցիք չեն կարողանում: Ուրեմն փոխզիջումն է միակ այլընտրանքը: Իսկ ի՞նչ եւ որքան ենք զիջելու: Ահա այստեղ է, որ մեր ֆառական ուժերը լուրմ են, կամ, լավագույն դասադրում, բավարարվում ընդհանուր ձեւակերպումներով: Ոչ միայն հասարակական, այլեւ անգամ ֆառական մակարդակներում այս հարցերը չեն կնքարկվում, եւ դասադրը միայն սեղեկությունների սղությունը չէ:

Ոմանք հավանաբար մտածում են, որ հանձնի Ռոբերտ Զոյարյանի ունենվ լավագույն բանակցողին, որը Եւս լավ գիտի, թե ինչ ենք ուզում եւ ինչը չենք ուզում, հեծեաբար բնավ չի զիջի սկզբունքային որեւէ դիրք: Անուշտ, որեւէ ղեկավարի համար վստահությունը նման սարողության

հարցերում ֆառաբանակ է, բայց նաեւ դասադրողները: Մակայն նկատի ունենալով մեր ֆառական Երջանակների բնավորությունը կուրմ ձեռնել եւ դաստն առիթի հրադարակներ իջնել հեծո, նման վստահությունը խաբուսիկ է ըստ ամենայնի:

Քաղաքական մեկ այլ Երջանակի մոտ կա մեկ այլ մտայնություն: Ռ. Զոյարյանը իշխանության եկավ Դարաբադյան հարցի լուծման դասախանասվությունն ստանձնելու կարգախոսով, որեմն թող ինքն էլ լուծի: Իսկ եթե չլուծի՝ ավելի լավ, նրան ցույց կսանք եկած ձամբան: Այսպես մտածողները սղուրաբար «նախկիններն» են, որոնք այս հարցում եւս մոռանում են մի Եւս կարեւոր բան՝ իսկ ինչու՞ հեծացան իրենք: Պարզ է դասախանասը՝ ֆանգի չին կարող եւ բարեբախտաբար չվերցրի ն ինքնահարցի լուծման դասախանասվությունը:

Մինչդեռ այժմ, երբ իրմ կա դասախանասվություն վերցնողը, իրենք այդ «նախկիններն», դեծական մտածողություն ունենալու դեծուրմ միջի քիկուրմ կանգնեն նրան: Մինչդեռ այժմ բանակցությունների վճարական փուլն է սկսվել: Դեծուս փարիզյան կրկնակ հանդիպումները չիվ չվերլուծված ու չմարսված, ահա Քի Ռեծուրմ սկսվում է բանակցությունների մի նոր, անակնկալ փուլ՝ ամերիկյանը, որը հակառակ իր արսանադեծի հաճելի, գրեթե իսկլիկ միջավայրին ու մայմաներին, խոսսանում է չինել Եւս ծանր եւ դժվարին մեր դասախանասության համար: Ինչն էր դասադրող ամերիկյան այս Եւսադողականության, փարիզյան բանակցությունների ձախող ընթացքը, ընդհակառակը, առաջընթացը: Եւ զվիցի Ռուսաստանին դասախանասի նոյադային հառաջ մղելու ծրագիրը: Անուշտ, անուշտ, ի վերջո լուծման որեւէ սարբերակ, ինչպես խոսսացել է նախագահ Զոյարյանը, նախան վերջնական համաձայնությունը հանձնվելու է հասարակության դասին: Մակայն, այն հասարակությունը, որն իր զինվորին նման հանգստության է ուղարկում վճարական կովի, ոչ թե հանգստի հասարակություն է, այլ վստասող:

ԱՅՅԵՐ

Օսկանյանը հանդիպել է Ռախի հեծ

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ՄԱՐՏ, ԱՌՄԵՆԻԱ ՏՄՄՍ: Մարտի 19-ին ԳԳ արսզործնախարար Վարդան Օսկանյանը, ԱՄՆ աշխատանախան այցի Երջանակներում, հանդիպել է ԱՄՆ-ի նախագահի ազգային անվսանգություն հարցերով խորհրդական Զոնդուրեա Ռախի հեծ:

Ինչպես Ամերիկային հայսնեցին ԱԳԼ հասարակայնության հեծ հարաբերությունների վարչությունից, հանդիպման ընթացքում կնքարկվել են հայ-ամերիկյան երկկողմ հարաբերությունների ընդլայնման հնարավորությունները, սարածաԵրջանակի անվսանգության հարցեր, Հայաստանի հարեան երկրների հեծ հարաբերությունները եւ ԼԳ հակամարտության կարգավորման վերաբերյալ վերջին զարգացումները: Հանդիպման ժամանակ կարեւորվել է նաեւ Կովկասում կայունության հաստատումը եւ, այդ առումով, ԼԳ հակամարտության խաղաղ կարգավորումը:

Մարտի 20-ին Կ. Օսկանյանը հանդիպելու էր ԱՄՆ-ի դեծախանուր Զոլին Փառուելի, ԱՄՆ-ի Կոնգրեսի հայկական հարցերով խմբի անդամների, ինչպես նաեւ Հայ Դաշի գրասենյակի եւ Ամերիկայի հայկական համագումարի ղեկավարների հեծ:

Մերժ Մարզայանն այցելելու է Տունասան

Մարտի 20-ին ԳԳ դասադրության նախարար Մերժ Մարզայանը ընդունեց Հայաստանում Հունաստանի դեծադան Պանայոսիս Զոգրաֆոսիսը:

Հանդիպման ընթացքում կնքարկվեցին ԳԳ դասադրության նախարար Ս. Մարզայանի Հունաստան կատեւիլի առաջիկա այցին առնչվող հարցեր, իրավիճակը սարածաԵրջանում, համագործակցության ծրագրով նախատեսված միջոցառումների վերաբերող եւ փոխադարձ հեծախանությունները կարգադրող այլ խնդիրներ:

ԳԳ ՊԵՆՏԱՆՏԱՆԻ ԿՐԻՏԻԿՈՒԹՅԱՆ ԿՐԻՏԻԿՈՒԹՅԱՆ

Ըստ BBC-ի վերլուծաբանի՝ կարգավորումը կսեւի սարիներ

ԼՈՒՐՆԱ, 20 ՄԱՐՏ, ԱՌՄԵՆԻԱ ՏՄՄՍ: BBC-ի վերլուծաբան Սթիվեն Իկը Եւում է, որ ԱՄՆ նախկին վարչական ղեկավարները եւ ճեծում գործադրել Դարաբադյան հակամարտության կողմերի վրա, իսկ նոր վարչակազմի որմ նախադրյալներ կան հուսալու, որ ճեծումը ԱՄՆ կողմից ինչ-որ կերպ կարգի Հայաստանի եւ Ադրբեջանի միջեւ առկա բավակամին լուրջ սարածայնությունների վրա, ֆանի որ ԱՄՆ-ը բավակամին սերս ֆառական, սնսեսական կադեր ունի Հայաստանի, Ադրբեջանի

ու Թուրիայի հեծ: Ըստ նրա, ԱՄՆ-ի նոր վարչակազմը դարաբադյան հարցում դասադրող դիրքորոշում չունի: Փոխզիջումների հանմելու համար հակամարտության երկու կողմերին խանգարում են հիմնականում ներին գործոնները, հասկադեծ հասարակական կարծիքը, մասվանը Ադրբեջանում: Փարիզյան հանդիպումից հեծո Ադրբեջանի դիրքորոշումը կարծադեծ է, ֆանի որ երկրի կառավարությունը զիսակցում է, որ փոխզիջումն անընդունելի է հասարակության մեծամասնու-

թյան համար: Հայաստանում իրավիճակը նույնն է եւ, վերլուծաբանի կարծիքով, «մոտ ադադայում ԱՄՆ-ը չի օգսվի ներազդման լծակներից, ֆանի որ դա կհանգեցնի այն մասնությունը, թե ԱՄՆ-ն ավելի է համակրում հակամարտության այս կամ այն կողմին: ԱՄՆ-ը դեծ է իր ազդեցությունը գործադրի Հայաստանի եւ Ադրբեջանի ղեկավարների վրա, որդեսզի նրանք հասարակական կարծիքի վեր կանգնեն»: Ըստ վերլուծաբանի, ԱՄՆ վարչակազմում կան թե հայաստանյան եւ թե

ադրբեջանյան ուժեր: Մասնակիորդեծ, «նախընթացական արավում Բուեոն այնպես կոչված գեղատարության հարցում հայանեծ եւ, իսկ փոխնախագահ Դիվ Զեյնիս, ըստ իր հրադարակային արսախայսությունների, ավելի Եւս համակրում է Ադրբեջանին»: Վերլուծաբանը ավելացնում է, թե չի ցանկանում հոռեսես լինել ու կանխագուեակել թե հակամարտությունը կարունակվի սասնանյակներ, սակայն, ըստ նրա, դեծախանասը, կասկածից վեր է, որ դա կսեւի սարիներ»:

Այգեստանում բազվեց ՀՈԱԿ ակումբի գրասենյակը

Նախաձեռնությամբ երեանի Այգեստան բազմաստում բնակվող Եւուր երկու ասանյակ ՀՈԱԿ նորագիր անդամների, զվիսվորությամբ «Ասլաս» ՍՊԸ-ի նախագահ Արմեն Սեւփանյանի, երեկ բազվեց նորակազմ ակումբի գրասենյակը, ներկայությամբ ՀՈԱԿ Հանրադեծակալ վարչության ասենադեծ Ռուբեն Սիրախանյանի, ասենադեծի Գառնիկ Հովակիմյանի, ՌԱԿ Կենսրոնական վարչության անդամ Հակոբ Ավեզիանի: Հանդիսավոր մայմաններում գրասե-

նյակի մուսիկն բարձրազվեց ՌԱԿ դրուեծ, որից հեծո հյուրերն ու նորակազմ ակումբի անդամները մուսի գործեցին գրասենյակ, որեծ նրանց սրվեցին ՀՈԱԿ անդամասոսներ: Ողջույնի ու Եւուրհավորանի խոսուեր արսասանեցին Ռ. Սիրախանյանը, Հ. Ավեզիանը, Գ. Հովակիմյանը եւ Ա. Սեւփանյանը: Նրանք նորաբաց ակումբին մարդեցին բեղմնավոր գործունեություն հոգուս մեր ժողովրդի, դեծության եւ մասնավորաբար բաղամասի բնակչության:

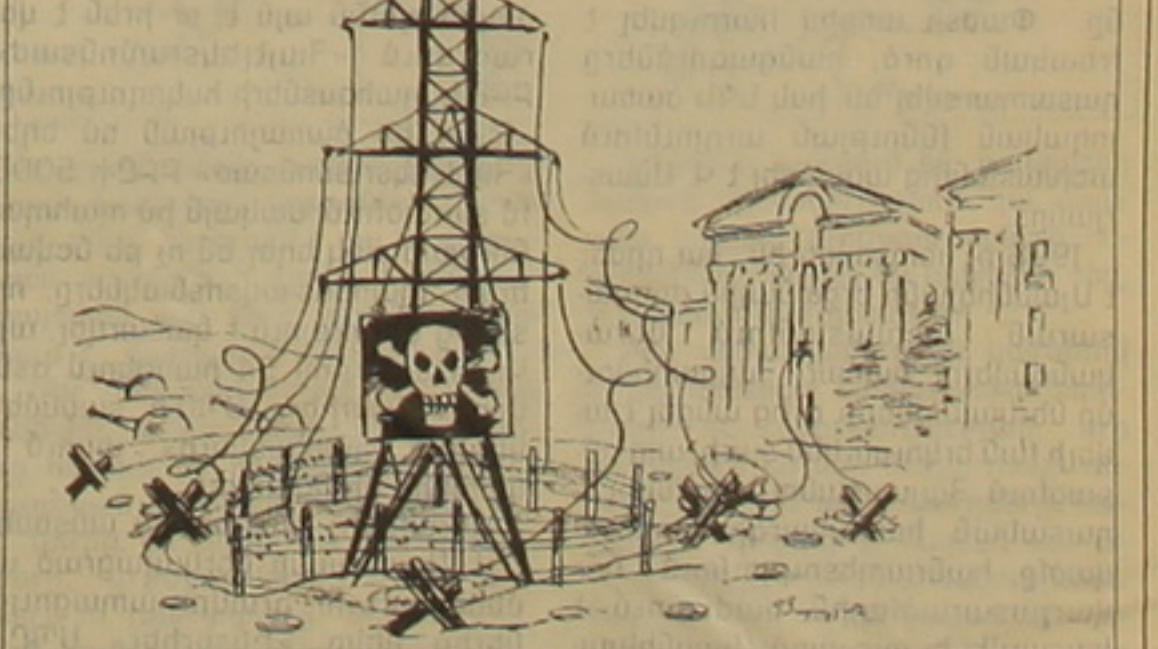
Ալբերտ Բոյաջյանը 200.000 դոլար է նվիրում «Հայաստան» հիմնադրամին

Վալիֆոռնիայից հայսնի բարեբար Ալբերտ Բոյաջյանը 200.000 դոլար է օրեւս նվիրել «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի հայաստանյան սարբեր ծրագրերին, հաղորդում են հիմնադրամի ամերիկյան մասնաձյուղից: Բարեբարի այս նոր նվիրատվությունն օգսագործվելու է մակուրային եւ մարդասիրական ծրագրերի իրականացման համար: Նախադեծ նույն բարեբար սարբեր առիթներով կարեւոր գումարներ եւ նվիրաբերել Հայաստանին, ինչպես համահայկա-

կան օլիմպիական խաղերի կազմակերպման, «Անանիա Շիրակացի» կրթադի, այնպես էլ մարդասիրական եւ սոցիալական ծրագրերի իրականացման համար: Ալբերտ Բոյաջյանը, որ հանդիսանում է ՀՅԸՄիության անդամ եւ վերջինիս երիտարդական կազմակերպության ՀեԸ-ի գործունեությունը խթանող բարեբար, «Հայաստան» հիմնադրական հիմնադրամի 1999 թ. հեոուսամարաթոնին նվիրել էր կես միլիոն դոլար:

Խորհրդարանն ամեն անգամ հիասթափեցնում է դոսենցիալ ներդնողին ԱՄ-ին բաշխիչ գանցերը կույ սալ չի հաջողվում

Կոմկուսի խմբակցությունը, ի դեմս հորեն Սարգսյանի, նախաձեռնել է ստորագրահավաք վաղը ԱՄ արսահեծ Նիս հրավիրելու նոյասակով: Օրակարգում դարձյալ չարչկված բաշխիչ էլեկտրացանցերի սեւիակա նաեոնրման նոր փուլ մսած գործընթացն է, որն ամեն կերպ փործում են սադալել որո ֆառական ուժեր: Արսահեծ Նիս հրավիրելու նախաձեռնությունը Եւուրդրված է «Բաշխիչ էլեկտրացանցերի սեւիակա նաեոնրման մասին օրենք չեղյալ հայտարարելու մասին» ձեւակերպմամբ: Խորեն Թոլունիչի հավասմամբ նախաձեռնությունը ստորագրել են 17 դասադմավորներ, որոնց իմնությունը, սակայն, նա հրաժարվեց բացախայել: Մսավախությունն անունների հրադարակումից հեծո համադասախան դասադմավորների վրա հնարավոր ճեոուններ թույլ չսալն է: Կոմկուսը հար-

ցի Եւուր հանդիպումներ է ունեցել խորհրդարանական խոսուր-խմբակցությունների հեծ, եւ իրենց հավասմամբ բոլոր ուժերը, բացառությամբ ՀՀԴ-ի, նախագիծը ստորագրելու նախնական համաձայնություն են

սվել: Հավաստացումները խիստ կասկածելի են բվում, ֆանի որ երեկ, մինչեւ աշխատանախան օրվա վերջն ընդանեց 17 ստորագրություն եւ հավակել անհրաձեծ 44-ի փոխարեն:

ՏԱՐԱԾԱՐԳԱՆ

Թուրքիան Ալիեիին ճամփեց եւ անմիջապէս Իրանից գազ գնելու դատարանականություն հայտնեց

«Թուրքիան Ադրբեջանից գազ գնելու համաձայնագիր ստորագրելով բավարարեց Հեյդար Ալիեիին: Ադրբեջանական նավթային SOCAR ընկերության փոխնախագահ, նախագահի որդի Իլիան Ալիեիը մնացած էր Անկարային, թէ վերջինս կորցրել է ադրբեջանական գազի նկատմամբ հետաքրքրությունը», գրում է «Թըրքիս դեյլի նյուզը»:

Ինչդեռ տեղեկացրել է «Ազգը», Հ. Ալիեիի Թուրքիա կատարած դաշնակցական այցի ժամանակներում ստորագրել է թուրք-ադրբեջանական միջկառավարական համաձայնագիր, համաձայն որի 2004 թ.-ից Թուրքիան սարեկան Ադրբեջանից կգնի 2 մլրդ խմ գազ, իսկ 2006 թ.-ից՝ 6,6 մլրդ խմ: Ադրբեջանը հույս ունի Կասպիցի Շահ Դեմիզ հանքավայրում հայտնաբերված նավթը առաջին Թուրքիա՝ Երևանը ղուսաստանի եւ Իրանի սարածները: Այս համաձայնագիրը կարող է կյանքի կոչվել միայն այն դեպքում, եթե իրոք Շահ Դեմիզի «Երկնագույն վառելիքի» դաշտերը լինեն աստիճանական, ինչպես ղուղում է Բախու, կառուցվի Բախու-Թեքլիսի-Երզրում գազատարը եւ, որ իջ կարելու չէ, վերջնականապէս Կասպիցի իրավական

կարգավիճակի շուրջ առաջինը հինգ դեպքերում են: Ռուսաստանը, Իրանը, Ղազախստանը, Թուրքմենստանը, Ադրբեջանը հասնեն համաձայնության, ինչը, դաշտով աշխարհադաշտական եւ սահմանադրական իրադրություններից, դուրսի գործ չէ:

Հ. Ալիեիը Անկարայից Բախու վերադարձավ մարտի 17-ին, ծիս այն օրը, երբ թուրքական նավթի եւ գազի «Բոթաչ» ընկերության սնորհ Գոխան Յարդիմը «Անասոյու» գործակալությանը ասել է, որ «Թուրքիան 2001 թ. հուլիսից կսկսի գազ գնել Իրանից: Գազի առաքումների շուրջ Թեհրանն ու Անկարան համաձայնագիր են կնքել 1996 թ. եւ համաձայն դայմանավորվածության, առաջին մի քանի տարիներին Թուրքիան Իրանից կգնի սարեկան 2 մլրդ խմ գազ, հետագա տարիներին՝ 6-10 մլրդ խմ:

«Բոթաչ» սնորհը ասել է նաեւ, որ մինչեւ 2003 թ. ընկերությունը Թուրքիայի ողջ սարածում կկառուցի 2257 կմ ընդհանուր երկաթուղային խողովակաշար, որոնցից «Իրանական գազը մասնակառուցի թուրքական 57 հաղաների»: Իրանը Թուրքիային գազ կվաճառի 1000 խմ-ն ոչ ղակաս, քան 65-70 դոլարով:

Ի դեպ, Ադրբեջանի ենթակառուցվածքի խնդիրն է անդրադառնում նաեւ մոսկովյան «Կրեմլ» օրաթերթը: «2004-2018 թթ. ըստ թուրք-ադրբեջանական միջկառավարական համաձայնագրի, Ադրբեջանը Շահ Դեմիզից դեմ է Թուրքիա առաջին շուրջ 80 մլրդ խմ գազ: Հասկանալի է, որ Ադրբեջանական գազը Թուրքիային կվաճառվի դեմոնստրացիայի գնով՝ 1000 խմ-ն 35 դոլարով: Ղազախստանական Բախու կարծում է, թէ գազի դաշտերը հսկայական են, եւ առաջին փուլում կարելու է ոչ թէ գննել, այլ Թուրքիայի շուկայում հաստատելը»:

Թերթը, վկայակոչելով ադրբեջանցի մասնագետներին, գրում է, որ Ադրբեջանում գազի ծավալներն ուղծացված են առնվազն չորս անգամ: «Ասվում էր, ընդ որում արտասահմանյան նավթային ընկերությունների կողմից, թէ Ղազախստանում կարելու է 100 մլրդ սոննա նավթ կա, բայց դարձվեց, որ 16-18 մլրդ է»: Այս էր դատարանը, որ նավթային ընկերությունները 120 մլրդ դոլար ծախսելով Ղազախստանում հանքավայրի 100 մլրդ սոննա նավթ կա, բայց դարձվեց, որ 16-18 մլրդ է»: Այս էր դատարանը, որ նավթային ընկերությունները 120 մլրդ դոլար ծախսելով Ղազախստանում հանքավայրի 100 մլրդ սոննա նավթ կա, բայց դարձվեց, որ 16-18 մլրդ է»:

Մակեդոնիա. ՆԱՏՕ-ի երկդիմի դիրք

Մակեդոնիայի ծգնաժամի սկզբից ի վեր ՆԱՏՕ-ն փորձում է ստեղծել իրավիճակի բարդությունը, անվերջ կրկնելով, թէ Տեռստիոյի ժրանում հարձակման անցած ալբանացի ծայրահեղականները «սակավաթիվ» են եւ չեն կարող սղառնալ Մակեդոնիայի սարածային անբողջականությունը: Արժէ վերհիշել, որ 1999 թ. Կոսովոյի դաշտում ծախսնալ Մակեդոնիան մարդասիրաբար ընդունել էր թուրքավոր ալբանացի փախսականների, իսկ այսօր նրանք Մակեդոնիայում դաշտանում են ինքնավարություն եւ դաշնակցության ստեղծում:

Վառ: Սերբերը կարող են ալբանացի արտասաններին այնտեղից հեռու դնել Կոսովո՝ KFOR-ի աներկայան զոսի: ՆԱՏՕ-ն գրեթէ ոչինչ չարեց Մակեդոնիայում ռազմական առձակասումը կանխելու համար: Ղազախստան չէ, որ այդ երկրի ղեկավարությունը ՆԱՏՕ-ին մեղադրեց անգործության համար, իսկ Արեւմուտքին՝ «Եվրոդաշտում նոր թալիբների ստեղծման» մեջ: Խնդիրը որքան քաղաքական է, նույնքան էլ՝ ռազմական: Երկու տարի առաջ ալբանացիների կողմից որդեգրված ալբանացիները ընդունված ՆԱՏՕ-ն այժմ չի ուզում վաճառել հարաբերություններն ալբանացի քաղաքական

Կոսովոյում ՆԱՏՕ-ն տեղաբաշխել է բազմազգ ուժեր (KFOR), որոնց թվականը (40000), ուղղաթիռները եւ զիւերային դիւսման սարերը լիովին բավարար կիսնեին ալբանացի գոհայիններին սանձելու եւ Մակեդոնիայի կայունությունը վերականգնելու համար: Բայց երկու տարի առաջ սերբական ուժերի դեմ ելած կոսովոյի մահադաշտային օգնելուց հետո ՆԱՏՕ-ն հիմա չի փորձում կրճատել ալբանացի ծայրահեղականների ռազմական ուժը: Առաջին դաշնակցություններն այն է, թէ Մակեդոնիայում տեղաբաշխված KFOR-ի մանդատը «ոչ թույլ չի տալիս»: Երկրորդն այն է, թէ արտասանների դեմ հանդես գալու դեպքում նրանց հարձակումների թիրախ կարող է դառնալ նաեւ Կոսովոյում տեղաբաշխված KFOR-ը: ՆԱՏՕ-ն լոկ ուժեղացրել է Կոսովոյի սահմանի հսկողությունը ալբանացի արտասանների մասնակառուցման ուղիները փակելու նպատակով: Սերբիայի հարավում ալբանացի արտասաններին ազատ թողնելուց հետո, ՆԱՏՕ-ն օրերս թույլատրեց սերբական ուժերի մուտքն այնտեղ ստեղծված անվտանգության զոսու մի հաս-

գործիչների հեռ: «Յիգարո» թերթն արձանագրում է ՆԱՏՕ-ի ղեկավարների ժրանում տիրող այն կարծիքը, թէ արտասանների դեմ գործելու կարող է Կոսովոյում նոր դաշտանում հարուցել ի չի դարձնելով ձեռք բերված առաջընթացը:

Բալկաններում լարվածության նոր օջախի ծագումը վերջին հազարամյակում է Կոսովոյի կարգավիճակի անորոշության հեռ: Մակեդոնիան աղակալունացնելով ալբանացի ծայրահեղականները փորձում են ձեռնարկ գործարել միջազգային ընկերակցությունից զիւումներ կորզելու նպատակով, քանի դեռ Կոսովոյի հարցը վերջնականապէս չի փակվել: Սակայն Բելգրադում նոր բարեփոխական եւ ժողովրդավարական վարչակարգի հաստատման Արեւմուտքին խորհել է տալիս Կոսովոն Հարավսլավիայի կազմում դաշնելու մասին: Մակեդոնիայի դեմ ալբանացի ծայրահեղականների ծավալած վերջին գործողությունները, թերեւս, էլ ավելի են ամրապնդում արեւմուտքիցների այդ մտադրությունը:

Իրանում Ամանուր է՝ Նովրուզ

Մարտի 21-ը հանրակրթում է իրանական Ամանուրի Նովրուզը: Արեւելյան աշխարհում սարվա 1380 թ. գարնան առաջին ամսի ֆարվարդինի 1-ն է, որը համադաստիստանում է աստվածական օրացույցի հոյսի առաջին օրվան: Նովրուզը սարածում է զտել իրանական քաղաքացիության ողջ սարածումը: Հետաքրքար կարելի է ենթադրել, որ իրանական ծագում ունի, սակայն մինչեւ արիացիների այստեղ գաղթելը, դասական Իրանի սարածումը աղորող բնիկների մեջ սարածված է եղել, թէ ոչ, դասականից սարածումը դեռեւս լիովին դարձ չէ: Ղազախստանից ոմանք անժխտելի են համարում այն փաստը, որ Նովրուզը առաջացել է Արեւմտյան Ասիայում, իսկ Իրանում տեղայնացվել է:

Նովրուզը Իրանում տոնում են 2600-2700 տարի, որի մասին հնագույն գրավոր աղբյուրը գրադասականների սուրբ գիրքը Ավեսան է:

Նովրուզը մինչեւ ԽՍՀՄ-ի փլուզումը դասական Իրանում տոնում էին միայն Իրանում եւ Աֆղանստանում, ոչ դասականից միջին Ասիայի հանրապետություններում եւ Ադրբեջանում: Անկախությունից հետո Նովրուզը դասականացվեց այդ հանրապետություններում: Մինչդեռ Աֆղանստանում, թալիբների վերահսկողության տակ հայտնվելով, զրկվեցին Նովրուզից, քանի խստիվ արգելվեց իրեն ոչ խլամական տոն: Մարտի 18-ին թալիբների առաջնորդ մոլլա Օմարը հասնուկ համաձայնագրով մեկ անգամ եւս շեղեց, որ Նովրուզի տոնակատարություններն արգելվում են թալիբական Աֆղանստանում:

Իրանցիները ոչ միայն երբեք չեն հրաժարվել Նովրուզից, այլեւ դրան տալով իսլամական երանգավորում, ծգտել են ամրապնդել դրա իմաստը: Օրինակ, Նովրուզը համարվում է այն օրը, երբ մարդն Աստուտն խոս-

տում է նրանից զատ ոչ մեկին չտառել: Մի այլ աղբյուրում նույնի է, որ Նովրուզը այն օրն է, երբ Եհաների 12-րդ սուրբը, որը բացակայում է իր ծննդյան օրից, երկիր է իջնելու, եւ այստեղ վրա է հասնելու ահեղ դաշտասանի օրը եւ այլն:

Նովրուզը Իրանի խոտորագույն տոնն է, ինչը բխում է նրանց իրանական ծագումից: Թուրքիայում մինչեւ 1995 թ. Նովրուզը տոնում էին միայն Իրանում եւ ոչ դասականից: Բայց քանի որ վերջիններս եւ Թուրքիայի զինված ուժերի բախումները վերջին երկու տասնամյակի ընթացքում ուժեղանում էին Նովրուզի տոնակատարությունների ժամանակը, Անկարան արգելեց այդ տոնը: Սակայն, երբ թուրքալեզու նորակալի երկրներում սկսեցին դասականից տոնել Նովրուզը, Թուրքիան, խուսափելով բացառություն կազմելուց, 1995 թ. որոշեց Նովրուզը դարձնել Թուրքիայի դասականից տոն: Սկսվեցին հսկայական քաղաքական աշխատանքներ իրեն համաթուրքական տոն ներկայացնելու ուղղությամբ: Խեղաթուրելով դասական փաստերը, թուրք զինականները Նովրուզը կառուցեցին թուրք ժողովրդի եղբայր Գեղ Զորուքի հեռ: Ըստ եղբայր, թուրք ցեղը այդ օրն ազատագրվել է Միջին Ասիայում զսնվող երգեմուն լեռից: Ի դեպ, եղբայր 13-րդ դարում գրի է առել մոնղոլ մի դաշտաբան, իսկ 17-րդ դարում թուրք դաշտաբաններից մեկն ընդունել է որդեւ թուրքական ցեղի ծագման սկզբնաղբյուր: Նովրուզի «թուրքացման» միտումը թերեւս դայմանավորված է նախ Թուրքիայի իշխանությունների եւ Բուրքանակալության միջեւ ստեղծված անջրդեղ կրճատման ակնկալիքով ու տոնակատարությունների վերահսկման կարելիությամբ, որպէս թուրքական աշխարհի «միասնականության» դաշտաբանում:

Նովրուզի տոնը փաստորեն սկ-

սում են սարվա վերջին չորեքշաբթի օրվանից, որը կոչվում է «Չարեանք սուրի» (կարմիր չորեքշաբթի): Իրանում շատ ընդունված եւ վարձալի տոներից է, հարուստ ավանդույթներով, որոնցից զխավորը հրավառությունն է: Տյառնընդառաջի նման կրակ են վառում եւ վրայից ցատկոսելով արտասանում են. «Իմ դեղնությունը եմ, Ին կարմրությունը ինձ»: Ըստ ավանդույթի, հենց այդ օրը ֆարվախարները (մոտավորապէս հրեական) երկիր են իջնում, որոնց մարդիկ դիմավորում են լույսով եւ կրակով: Այս տոնի ավանդույթներից է նաեւ այստեղ կոչված կոթի բախտագուսակությունը, որը խիստ նման է հայկական «Չանգուլումին»: «Չարեանք սուրի» ավանդույթներից է նաեւ հիվանդի աղոր դաշտաստելը, եթե ընտանիքի անդամներից մեկը ծանր հիվանդ է, հարազաններն ուրիշներից դրան կամ սննդամթերք են խնդրում եւ հասնուկ ծաւեստակ դաշտաստելով բաժանում են մարդկանց: Թերեւս այսօր Հայաստանում մուրացկանության սարածակի վերածված «մասալի փող հավաքելը» եւս ընդհանուր եղբայր ունի իրանական հիշալ ավանդույթի հեռ:

Իսկ ֆարվարդինի 13-ը, որը կոչվում է «սիզդարդարի» տոն (13-ը դուրս հանել), եղբայրակում է նովրուզյան տոնակատարությունները: Այս տոնը եւս հարուստ է սովորույթներով, որոնցից զխավորի համաձայն այդ օրը բոլորը դեմ է անցկացնեն բնության զրկում: Ըստ ավանդույթի, այդտեղ մարդիկ ֆարվախարներից ծանաղաբանում են երկիր Անուրամազդայի մոտ: Ի դեպ, հայերը եւս Համբարձման տոնը նույն են բնության զրկում: Ավանդույթ, որն առ այսօր դաշտաբանում են իրանահայերը:

Հունաստանը եւ Իրանը դաշտաբանության ոլորտում խորագնում են համազորակցությունը

Երկ երկօրյա դաշտանական այցով Հունաստան մեկնեց Իրանի դաշտաբանության նախարար Ալի Շամխանին: Իսլամական հեղափոխությունից հետո նա Իրանի դաշտաբանության նախարարի առաջին այցն է եվրոպական, ընդ որում՝ ՆԱՏՕ-ի անդամ դաշտաբանության: Շամխանին Արեւմուտքում բանակցելու է իր հույն դաշտաբանից Յոխանոպոլուսի, նախագահ Կոնստանտինոս Սեֆեանուրուլուսի հեռ: Համաձայն ԻՌԵԱ գործակալության, Շամխանին ասել է, թէ սա իր հույն գործընկերոջ՝ Թեհրան կատարած այցի դաշտաբանն է: Այլ մանրամասներ չեն հաղորդվում:

Հունաստանը եւ Իրանը դաշտաբանության ոլորտում խորագնում են համազորակցությունը

Գերմանիայում արգելվեց վրացական գիւնու ներմուծումը

Վրաստանի անդամակցությունը համաշխարհային առեւտրական կազմակերպություններին (1999 թ. առնալով) ունեցավ եւ դրական, եւ «բացասական» հետեւաններ: Հունվարի կեսերից եվրոպայի երկրները իրար ետեւից փակեցին իրենց շուկաների դռները վրացական գիւնու առջեւ: Կոնկրետ՝ Գերմանիայի ղեկավարության որոշմամբ արգելվեց վրացական գիւնու ներմուծումը:

Վրաստանում այսօր գոյություն չունի եվրամիության չափանիւներով լիցենզավորված ոչ մի լաբորատորիա, որի սերտիֆիկացր բավարարի վրացական մթերքը եվրոպայի շուկաներ ուղարկելու համար: Բացի այդ, անհրաժեշտ է նաեւ զբաղեցնել եվրամիությունում Վրաստանի խաղողների տեսակները եւ սարածաբանները:

Չի բացառվում, որ Գերմանիայի խիստ ռեժիմը սարածակի եվրամիության երկրներով, իսկ դա համաշխարհային է վրացական գիւնու արդյունաբերության աղեթի:

Գերմանիայում արգելվեց վրացական գիւնու ներմուծումը

Վիլյամ Շեքսպիրը «Շմե»-ում

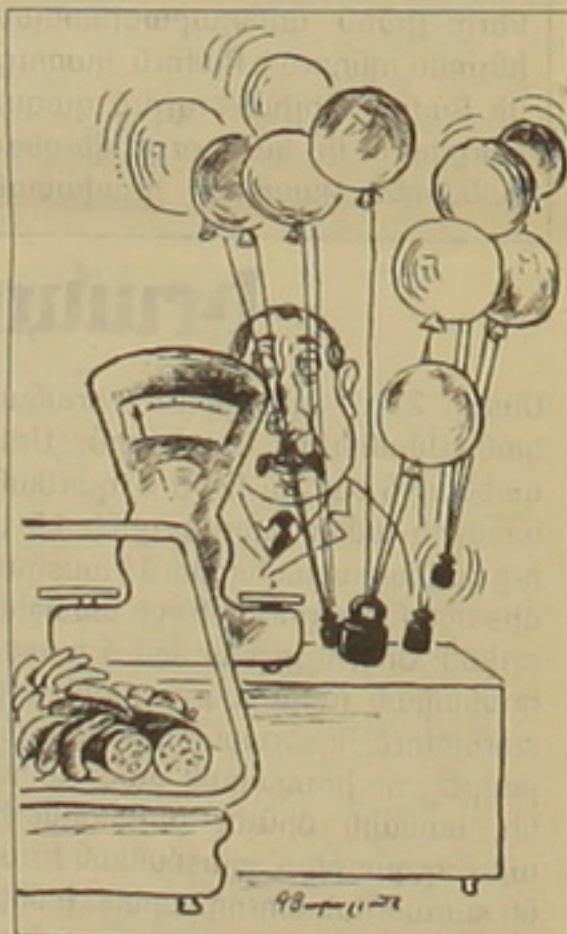
Ռավենայի փառասունը արհիերի վեր «գրավում» է ֆաղափ ներկայացումների համար ոչ պակասակաճարածներ՝ նախկին Ալմազիան, Ս. Գոմեհիկո, Ս. Լիկոլո եկեղեցիները, որոնք դարձապես մի ֆանիս են: 2001 թ. ծրագրի հրադարակման գովազդը «Galleria Շմե»-ում կնճարավորվի երկու իրադրություն: Խոսքը վերաբերում է բոլորովին վերջերս վերանորոգված մեծ վաճառարանին:

«Շմե»-ին այն ցամաքել է փոշուհան, որդեսգի Ռավենայում համասեղ անցկացվեն վերոհիշյալի հիմնադրման 100-ամյակին նվիրված տոնախմբությունները:

Մաձավիլանին որդես բեմադրող

Ինչդես միշտ, փառասունը բեմ կբարձրացնի իր սեփական՝ բեմադրությունները: Այս արհ կբեմադրվի «Կառույցները և Մոնետիոները» օպերա-դրեմատիկայում՝ նվիրված Վինչենցո Բելինիի ծննդյան 200-ամյակին: Բացարձակ նորություն են այն անունները, որոնք կհրավանագեն բեմադրությունը եւ սցենարագրի, բացի Եգիտ Անտոնելլից, որն արդեն հարթահարել է փորձությունները, օպերայի բեմադրությանը կմասնակցի նաեւ Քիսիսնա Մաձավիլանին: Ներկայացման կազմն ու նվագախումբը կազմված են երիտասարդ կասարողներից՝ Ջուլիան Կոլաչեի ղեկավարությամբ:

ՁԱՂՈՒՆԿԱՐԻ ԱՇԽԵՐԿ

ՅԱՅԿԱԿԱՆ ՕՐԱՅՈՒՅՑ

Մարտի 21

Տայրց տնային Գրգռու օրը ՏԱՐԵԳՐՈՒԹՅԱՆ ԱՅՍ ՕՐԸ

- 1828 թ. Նիկոլայ Առաջինի հրամանագրով ստեղծվեց հայկական մարզի՝ Երեւան կենտրոնով:
- 20 արհ առաջ գործարկվեց Արփա-Սեւան ջրասարը:
- ՃԵՎԵԼ ԵՆ
- Հասմիկը (Թագուհի Հակոբյան, 1879 թ., Նախիջեւան), 33 ժող. արհստիկ:
- Միխայել Չայկովսկան (1902 թ., Նոր Նախիջեւան), գիտ. վաս. գործիչ, ԽՍՀՄ եւ 33 զԱ ակադեմիկոս, ֆիզմաթիկոլոգ:
- Կարո Գոմեհիկո (Գոմեհիկո, 1910 թ., Վոլգոգրադ), արվեստի վաս. գործիչ, ջութակահար, մանկավարժ:
- Անոս Գրիգորյանը (1910 թ., Արցախ, Գ. Զեքի), ՌԳ գիտ. վաս. գործիչ, ֆիզմաթ գիտ. դ-ր, դրոժ., մեխանիկ:
- Վանիկ Չախրյանը (1936 թ., Սեդրի), զԱԱ բժր. անդամ, ֆիզմաթ գիտ. դ-ր, դրոժ., մաթեմատիկոս, 33-ի ԵՄՄՄՄՄՄ ֆեդերացիայի նախագահ:

ՊՈՏՄԵ ԵՎՈՒՆՈՒՄ ԵՐԱՇԵՏԱԳԵՑ

ՀՐԵՍԱԿԻ ՏՈՒՐԵՆԵՐ

Կոմիտասի արշաւը Փարիզի «Կանադա» հրապարակում

Ֆրանսիայի եւ ամբողջ աշխարհի հայերի համար Կոմիտասը 1915-ի իրադարձությունները խորհրդանշող անձնավորություն է: Որդես ցեղապանության գոհեցից մեկը նա մարմնավորում է նահատակված մի ամբողջ ժողովրդի մեակույթն ու ոգին:

Փարիզի «Կանադա» հրապարակում սեղադրվելիք հուշարձանը ներկայացնում է Կոմիտաս երաժշտագետին եւ կոմպոզիտորին: Նրա մարմնից դուրս եկող մանուկը խորհրդանշում է եղեռնագործված ժողովրդի վերածնունդն ու հարությունը: Խայտար ներկայացնում է հայերի ինքնությունն ու հավաքական հիշողությունը:

Հուշարձանն իր լուսավորչական մտ 6 մետր բարձրություն է ունենալու: Կառույցը խորհրդանշաճ է լինելու, չորս կողմերի լուսարձակներով: «Կանադա» հրապարակին նայող առաջին կողմի ֆանդակը նվիրվելու է Կոմիտասին եւ մեկուկես միլիոն գոհեցից: Այլերս Ա-ի փորձը նայող երկրորդ կողմը՝ լուսարձակում հանուն Ֆրանսիայի գոհված հայ մարտիկներին: Սեն գեցին

Նայող երրորդ եւ Ալմա փողոցին նայող չորրորդ կողմերի վրա համապատասխանաբար ֆանդակվելու են Կոմիտասի ստեղծագործությունից մի հատված եւ մեկ ուրիշ հայերեն տեքստ: Ներկայացված նկարը հուշարձանի հեղինակ Դավիթ Երեւանցուն է:

Խմբագրությունը ստացել է Օհան Գուրյանի նամակը ուղղված Հայաստանի Հանրապետության նահապետ Ռոբերտ Քոչարյանին, որն, անուշուշ, վերաբերում է վերջերս հանրության ուշադրությունը գրված օպերային բաժնում կասարվող իրադարձություններին: Խոսելով այն մասին, որ 1991-ից կնքվեց հեռ միասին վերադարձել են Երեւան 33 նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հրավերով,

մուկով, թե՛ հեռուստատեսությամբ արածում էին օպերային բաժնում ստեղծված իրավիճակի վերաբերյալ միակողմանի եւ կեղծ տեղեկություններ: Օհան Գուրյանը, որդես օրինակ, բերում է Միլանում կազմակերպվելիք իյուրախաղերի մասին տեղեկությունները: Իրականում, ինչդես նույն է դիրիճորը, դասճառը մինչեւ օրս իյուրախաղերի չհաստատված բյուջեն է: Այնուհետեւ Օհան Գուրյանը գրում է այն մասին, որ իր առողջա-

հեռ կնքված աշխատանքային լուսարձակը» (խոսքը 33 մեակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սոցիալ նախարար Ռուվանդ Շառոյանի 1999 թ. հունիսի 29-ի կնքած լուսարձակին է, ըստ որի Օհան Գուրյանը համարվում էր Ազգային օպերային բաժնի գլխավոր դիրիճոր եւ երաժշտական մասի ղեկավար-Ս. Գ.):

Օհան Գուրյանը որոշել է հեռուստալ Հայաստանից եւ իր հեռագա գործունեությունը ծավալել օսա-

Մանեսրոն վիրավորված է Օհան Գուրյանը նամակով դիմել է ՀՀ նախագահին

մանեսրոն նույն է, որ վերջին ժամանակ իրադարձությունը փոխվել է: «Սակայն, նույն է Օհան Գուրյանի իր նամակում, վերջին օրացումում, աշխատանքային գործունեությունը ծավալելու փոխարեն ստիպված էի ողջ ժամանակն ու ներգրան հասկացնել արհեստավար կազմակերպված ինտերվյուների վրա: Օպերային բաժնի ղեկավարությունը ի դեմս սնորհի եւ գեղարվեստական ղեկավարի, իրենց սեփական անկազմակերպվածության եւ անաշխատանքության հետեւանով բաժնում առաջացած վատագույն մթնոլորտը փորձում էին կառնել իմ անձի հեռ, Երեւանի իմ սկզբունքայինությամբ ու խստադատականությամբ, ինչն, ի վերջո, նրանց հաջողվեց: Քանի որ, ունենալով մեակույթի նախարարության բարձրաստիճան մաշոնայաների համաձայնությունը եւ հովանավորությունը, իրենք թե՛ մա-

կան վիճակի մասին ակնհայտ կեղծ տեղեկություններ են արածվել, որ իր չի տեսնում, չի լսում, ձեռները դողում են, ոտի վրա կանգնել չի կարող: Որդես հեռում այս լուրերի, Օհան Գուրյանը մեքերումներ է անում ֆրանսիական, արաբական եւ հայկական մամուլից: Բնյութում վերջերս ունեցած հաջողությունների մասին: «Բոլորովին վերջերս, գրում է Օհան Գուրյանը, իսկ ավելի սուույց, 28.01.01 թ.ին 33 մեակույթի նախարարությունում կայացած կոլեգիայի միսը փոխարեն ուսումնասիրեք օպերային բաժնում ստեղծված իրավիճակի բուն դասճառները, օպերային բաժնի խնդիրը վերածեք իմ անձի խնդրին, որի արդյունում ընդունվեց մի որոշում (որը ես մինչ օրս չեմ ստացել, չնայած բազմիցս դիմել եմ), որի համարում, ըստ մամուլում հարողած սկայների, լուծարվել է ինձ

ություն մեք, որովհետեւ, կարծում է, որ 33 մեակույթի նախարարության կոլեգիայի որոշումը անեմանեծ վիրավորանք էր եւ հարվածը ուղղված իր անձին եւ գործարար համբավին: «Բաց նամակի տեսով խնդրի ներկայացումն անհրաճեռ են համարում, վերջացնում է նամակը Օհան Գուրյանը, ֆանի որ վստահ չեմ, որ Ձեր աշխատանքային հանձնված օրինակը կհասցվի Ձեք: Նամակիս ակնկալիքն է, տեղյակ դաիել Ձեք եւ հանրությանը դեղիերի հակիրճ իրականությունը, ինչդես նաեւ անձնական ընդունելության հնարավորություն ունենալ, որի ժամանակ էլ կներկայացվեն որոշ մանրամասներ: Առայժմ չեսաղենք որեւէ եզրակացություններ անել եւ սղասեմք դեղիերի հեռագա ընթացիք, թեեւ այս լուսարձակումն արդեն ԵՄՄՄՄՄՄ զեռ է:

Լուսավոր մարդ էր նա

Չափազանց դժվար է սերնդակցի մասին գրել մահվան առիթով, երբ նա սակավին երիտասարդ է:

Անվանի կոմպոզիտոր, հասարակական գործիչ, մանկավարժ: Բարեկիր, հարգալից, նրբակառ, հայրենասեր, ընկերասեր, ակնիվ եւ սաղանդավոր երաժիշտ. այդդես եմ ճանաչել մեր ժամանակակից Ասեփան Լուսիկյանին:

Նրա մասին գրել էի դեռ 40-ամյակի կաղակցությամբ («ժամանակի զարկերակին ունկնդիր», «Առավոտ» թերթ, 1 փետրվար, 1996 թ.), այնուհետեւ Հայաստանի Ազգային օպերայի ինտերնալ-հարցազրույցի եւ մեկնարկ նրա սաղանդավոր ստեղծագործություններից՝ Թավրուբակի սոնատի մասին «Սեկ ստեղծագործության լսարան» հաղորդագարով: Ի դեղ, չնայած իր զբաղվածությանը (այն ժամանակ Ասեփան Լուսիկյանը Հայաստանի մեակույթի փոխնախարարն էր), սիրով ժամանակը ցամաղեց անձամբ այցելելով օպերային լուսարձակում սուուղիա, ստելով, որ հարեւանությամբ է, նախ առիթ կունենա ֆայել եւ հանգստանալ առօրեականությունից: Դայմանավորված ժամին եկավ, որը վկայում էր նրա բարեկիր լինելը: ճեսաղա եւ խոսումները կասարող անձնավորության մասին դեռ ուսանողական արհիերից ունեցած տղավորություններ կրկին անգամ հաստատվեցին: Նրան արհիերն էլ, լուսարձակներն էլ չէին փոխել, ինչդես որ դասեղ մեակույթակնին: Այդդիսին տեսա նրան եւ ուրախացա, հղարացա օպերայի հնագած եւ ԵՄՄՄՄՄՄ հեռ առնչված աշխատակիցների մոտ:

Վերոհիշելով այն ժամանակը եւ զգացումները, որ դարուել էին նրան ստեղծագործությունը գրելու ընթացում:

Նրա մարդկային նկարագրի մի հանգաման է: Որդես դասեղային, փոխնախարարի սկսեցի անուն հայրանունով դիմել, ինձ դիտողություն արեք:

Գիտեք ուրախանալ ուրիշի հաջողություններով եւ ձեռներումներով, ոգեւորվեք ու գովեսի խոսեր սասց, երբ նվիրեցի իր մտերիմ ընկերոջ՝ Արմեն Սմբաջյանի եւ տղերիս հեղինակի հիմնադրած երաժշտական ամսագիրը:

Կարող էի այս հողվածը գրել, ներկայացնելով Ասեփան Լուսիկյանի կյանի եւ ստեղծագործական ուղին, բայց դրանց հեռ միասին հիշողություններն այս օրերին իրենք են բեղարում, 45-ամյակը նոր բոլորած ժամանակակիցիս մասին այսդես գրելու:

Երաժիշտ, որի ստեղծագործական վառ անհասականությունը հայցի եր դեռ ուսանողական ժամանակաշրջանից, երբ ավարեց դասնալուրի Գեղորդի Սարաջեի դասարանը, իսկ ստեղծագործական բաժնը Դազարու Սարյանի ղեկավարությամբ փայ-

Մարզական

ԸՄՔԱՍԱՐՏ

Ավանդական մրցաձևի նորույթը

ՀՀ մեակույթի, երիտասարդության հարցերի և սպորտի նախարարության ընթացմարտի օլիմպիական հերթափոխի համար նորություն չէ՝ Տարբեր սարիի մարզիկների միջազգային մրցաձևերի անցկացումը: Չնայած թվով 13-րդ ազգային և հունահռոմեական ոճերի մասնակցական մրցաձևին նվիրված Չորավար Անդրանիկի ծննդյան 136-ամյակին, ֆինանսների սղության մասնառով չէին հրավիրել արտերկրի թիմեր, այնուամենայնիվ, մրցաձևն անցավ, ինչպես միտ, բարձր կազմակերպվածությամբ: Մրցավայր էին ժամանել գրեթե բոլոր մարզերի և մարզօջախների խոսունմայից ընթացները, թվով 348 մասնակցներ: Մրցումների նորույթը մարզուկի ընթացների մասնակցությունն էր: Վերջիններիս ընթացմարտով զբաղվելը և մրցությունների մասնակցելն արդեն հրամայական դառնալով է, և անգի ընթացմարտի միջազգային ֆեդերացիայի (ՖԻԼԱ) նոր կանոնակարգի համաձայն էվրոպայի և աշխարհի առաջնություններին երկրների ռադարականց հավաքական թիմերի մասնակցությունը կթույլատրվի միմիայն այն դեպքում, երբ առնվազն երկու մարզուկներ կմասնակցեն կանանց առաջնության մրցումներին: Այնպես որ, մարզիկներից թափանցվում է մեր երկրի կանոնադրության նմանակող հայուկի ընթացների նախադասարանում:

Մեկ շաբաթ ընթացած մրցումներում հունահռոմեական ոճի ընթացմարտից իրենց լավագույն ծեղով դրսևորեցին Էջմիածնի, Գյումրիի, Երևանի մասնակց ընթացները: Ուրախալի է, որ սահմանամերձ Բագրսաբեն ավանդից նույնպես ունեցան մրցաձևի հաղթող, որին հասարակական հիմունքներով մարզում է կամավոր ազատամարտիկ Աբրահամ Կարապետյանը: Ցավալի է, որ այս մրցաձևից մասնակցներ չուներ Վանաձորը:

Ազգային մրցաձևում իրենց լավագույնս դրսևորեցին Գառնիի, Երևանի, Գյումրիի, Արսաբաթի, Գորիսի մասնակցները: Ցավով, ճանադարների փակվելու հետևանքով մրցավայր չժամանեցին Վանաձորի և Ախալաբաթի թիմերը, որտեղ, ինչպես մեզ հայտնի է, կան խոսունմայից մրցաձևից մասնակցներ:

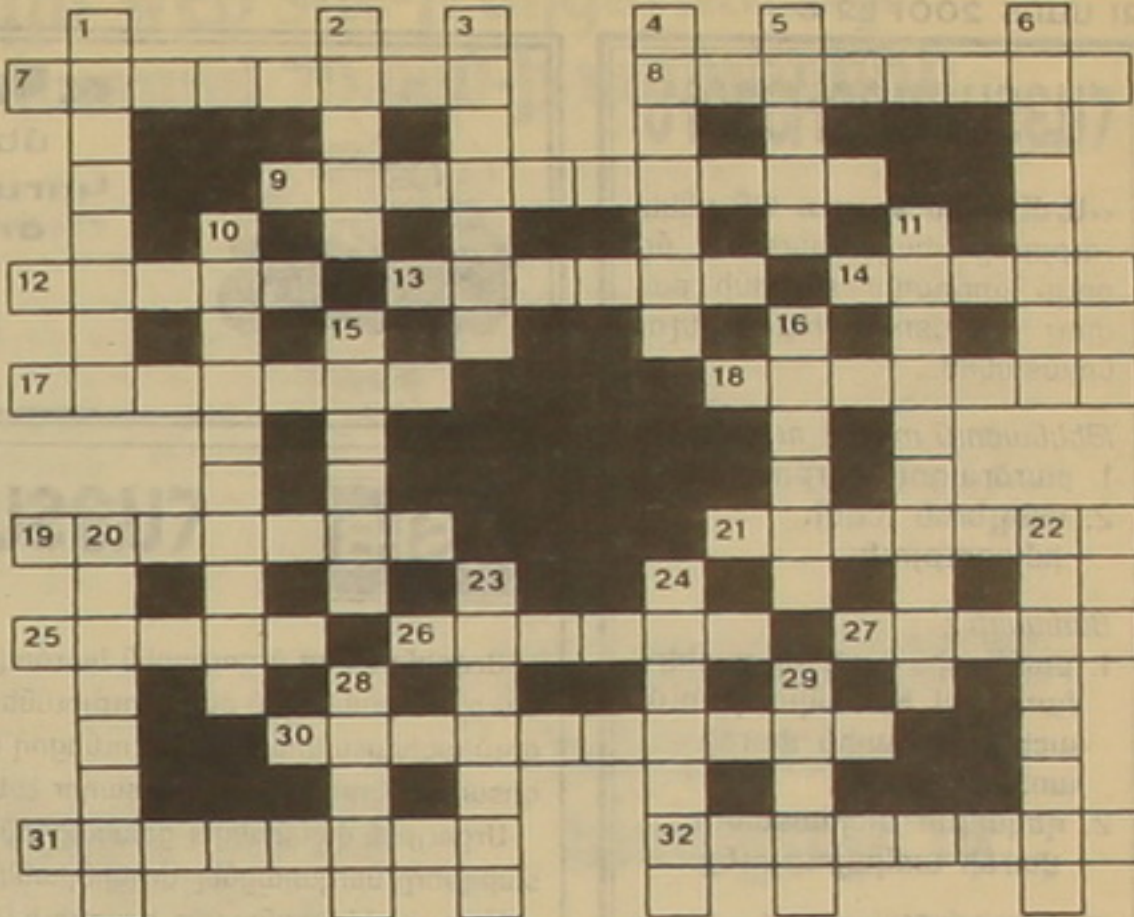
Հայ դուստրերից ազգային մրցաձևում աչի ընկան Երևանից Մերի Կարապետյանը և արսաբաթից Տաթևիկ Բուդաղյանը, որոնք հաղթող:

Մրցաձևում, որը փաստորեն համադասարանական առաջնություն կարելի է համարել, երկու մրցաձևերից առավելագույն մրցանակակիրներ ունեցան ՕՀՀԿՄ մարզադպրոցը, Էջմիածնից, Գառնից, Արսաբաթ, «Մալաթիա» ակումբը, «Դիմաձև»:

Մրցաձևում ընթացավ գրեթե ցուրտ, վաս ճախացված դաշիժում: Մրցաձևին ջերմություն հաղորդեց «Չորավար Անդրանիկ» միության նախագահության նշանավոր Երախաբաթից և ընթացմարտի ճանաչված վեներանների ներկայությունը:

Մրցումների եզրափակիչ օրը մասնակցներն ու մասնակցորդները հյուրերն այցելեցին Եռաբլուր, որտեղ ծաղիկներ դրեցին Չորավար Անդրանիկի շիրմին:

ՖԵԴԵՐԱԿՍԻՍՄ
Մրցումների գլխավոր մրցավար
Վասակ Կարապետյան

Ուղղահայաց
1. «Վարդեն ու Մարգարիտան» վեպի հեղինակը: 2. Գուրգադանի սեղծած գիտական կայանը: 3. Ֆրանսիացի եգիպտագետ: 4. «Իմ անունը Մրան է» դասվածի հեղինակը: 5. Հարկնազգիների ընթացի մանրամուկ: 6. Խալանի հետևորդ: 10. Քսենոֆոնի երկը: 11. Ուրուգուայի անկախության օրը: 15. Մտերևոր ջուր, որի ջերմաստիճանը 20 աստիճան Ը-ից բարձր է: 16. «Չուկին փոխարեն» նովելի հեղինակը: 20. Հայաստանում գործող հունական ընկերություն: 22. «Բարդի իմ, կարմիր գլխառով» դասվածի հեղինակը: 23. Արևադարձային գեղագրողը: 24. Լիճ Չավախում: 28. Բանող անասուն: 29. Օրվա դաս:

Հորիզոնական
7. Եվրոպական ղեկավար: 8. Երկրի մասնակցության թափ: 9. «Հայֆիլմի» բեմադրող նկարիչ: 12. Մարմնի հասկան: 13. Գեո Հայաստանում: 14. Բեյլիսի օդերան: 17. Չորս հոգուց բաղկացած երաժշտություն: 18. Ծառի ոստերից ու ծաղիկներից մասնազատված հյուսակ: 19. Հարսի խալանի գանգված Աֆրիկայում, որի գլխավոր գազարը Ֆակո գործող կոնս: 21. Հայկական ժողովրդական երգերի մեջ դիմացինին դիմելու ձև: 25. Գրադարանային մեջ գեղարվեստական հասկան: 26. Քաղաք Իրանում: 27. Բաֆֆու սեղծագործություններից: 30. Ըստ հունական դիցաբանության ոսկե գեղմի եստից գնացող (նավի անունից): 31. Ուսու գրականագետ, հրապարակախոս, հեղափոխական դեմոկրատիզմի գաղափարների կրող (1811-1848): 32. Ուսու քանստեղծ, գրական-հասարակական գործիչ, 1847-ից հրատարակել է «Սովրենն-նիկ» ամսագիրը:

Ուղղահայաց 1 Կեռնան: 2. Հովնաթան: 3. Ռասա: 4. Մոլ: 7. Մա: 9. Ես: 10. Ման: 13. Մոլաթ: 14. Թի: 16. Երկ: 19. Լամոլ: 21. Սիդ: 24. Ուսու: 25. Արկ: 27. Եղի: 28. Ջայդուր: 30. Արեուս: 33. Պլեադ: 34. Տեւա: 36. Ջաի:

Հորիզոնական 5 Թել: 6. Մաֆ: 8. Վնա: 11. Ե: 12. «Ս»: 15. ԱՄՆ: 17. Սոթ: 18. Ալ: 20. Ար: 22. Թագ: 23. «Գեոնիկա»: 26. Ռոմե: 29. Ջնաուկ: 31. Վագր: 32. Ուշի: 35. Ե: 37. Լե: 38. Մոլու: 39. Արե: 40. Ամի: 41. «Մի»: 42. Սի: 43. Լի: 44. Բուս: 45. Դա:

ՇՈՐՄՈՒԼ-1

Շումախերի երկրորդ հաղթանակը

Կուալա Լումպուրի «Սեթանգ» մրցաբավարանում անցկացվեց «Շորմուլ-1» դասի մեկնանների աշխարհի առաջնության երկրորդ փուլը՝ Մալայզիայի Սեծ մրցանակի խաղարկությունը:

Հորդառաս անծրելի ուղեկցությամբ ընթացած մրցումների հաղթող դարձավ աշխարհի չեմպիոն Միխայել Շումախերը («Ֆերարի»): Սա գերմանացի մարզիկի երկրորդ անընդմեջ հաջողությունն է: Երկրորդ տեղը զբաղեց Շումախերի թիմակիցը՝ բրազիլացի Ռուբենս Բարիկելոն, իսկ երրորդը՝ օստրալիացի Դեյվի Կուլշարդն էր («Մալարեն-Մերսեդես»):

Երկու փուլից հետո առաջատարների եռյակն այսպիսին է. Շումախեր՝ 20, Կուլշարդ և Բարիկելոն՝ 10-ական միավոր:

Կոնսուրուկտորների գավաթի հաճախակում, իհարկե, մեծ առավելությամբ առջեւում է «Ֆերարին»՝ 30 միավոր: Երկրորդ տեղում ընթացող «Մալարենը»՝ 11 միավոր ունի:

ԹԵԼԻՍ

Գլխավոր մրցանակները՝ ամերիկացներին

ԱՄՆ-ի Ինդիան Ուելս Բադմինտոն անցկացված «Մասթերս» Երկրորդ մրցաձևում սոյավորիչ հաղթանակ սարավ Անդրե Ադասին: Եզրափակիչում մրցելով մեկ այլ ամերիկացի թենիսիստի՝ Փիթ Սամփրասի հետ, նա մրցակցին դասարանյան մասնեց 7-6, 7-5, 6-1 հաճախով և նվաճեց գլխավոր մրցանակը: Ադասին ստացավ 400 հազար դոլար մարզեավճար, իսկ Սամփրասը՝ 211 հազար դոլար: Ամենագետ փոճակագիրները նեցեցին, որ սա երկու խոեորագույն թենիսիստների 30-րդ հանդիպումն է: Սամփրասն առայժմ առջեւում է 17-13 հաճախով:

Տղամարդկանց զուգախաղերի եզրափակիչում Եվգենի Կաֆելնիկովը (Ռուսաստան) և Ուեյն Ֆերեյրան (ՀԱՀ) 6-2, 7-5 հաճախով հաղթեցին Յոնաս Բյորկման (Շվեդիա)–Թոդ Վուդրիջ (Ավստրալիա) երկյակին:

Կանանց մրցաձևի գլխավոր մարզելը բաժին հասավ Սերենա Ուիլյամսին (ԱՄՆ): Նա եզրափակիչում առավելության հասավ Կիմ Կլիսթրսի (Բելգիա) նկատմամբ 4-6, 6-4, 6-2: Ի դեպ, վերջինս մինչ այդ հաղթել էր աշխարհի թիվ մեկ թենիսիստուհուն Եվգենյա Կուրնիկովային:

Կանանց զուգախաղերի եզրափակիչում հանդիպեցին Վիրսիմիա Ռուսանո-Պասկուալ (Իտալիա)–Պաոլա Սուարես (Արգենտինա) և Լիկոլ Արենդս (ԱՄՆ)–Այի Սուգիյամա (Ճապոնիա) երկյակները: Հաղթեց վերջին զույգը, հաճախով է 6-4, 6-4:

Բաժինը վարում է ՈՒՍՏԻԿ ՎԱԿԱՅԱՆԸ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանում ֆրանսիական համալսարանը հայտարարում է մրցույթ **Ռեֆերենս-Լաբորատորի** թափուր տեղի համար: Մրցույթին կարող են մասնակցել գերմաներենի գերազանց իմացությամբ, թարգմանչական աշխատանքի որոակի փորձ և համակարգչային որակյալ գրագիտություն ունեցող անձինք: Մրցույթին մասնակցելու համար անհրաժեշտ է ներկայացնել հետևյալ փաստաթղթերը.

- > Դիմում ուղղված համալսարանի վարչական խորհրդի նախագահին
- > Բարձրագույն մասնագիտական կրթությունը հաստատող փաստաթուղթ (դիպլոմի մասնեցը)
- > Անձնական թերթիկ (CV հայերեն և գերմաներեն լեզուներով)
- > Մեկ լուսանկար 4X6 սմ չափի:

Փաստաթղթերի ներկայացման վերջին ժամկետն է ս. թ. մարտի 29-ը, ժամը 18:00: Մրցույթն անցկացվում է մարտի 30-ին, ժամը 9:00-ին: Մանրամասն տեղեկությունների համար զանգահարել 57-16-02, 57-16-04 հեռախոսահամարներով: Համալսարանի հասցեն՝ Երևան, Այգեստան 8:

ՀԱՍՏԱՍՏՐՈՒՄ ԿՈՐԵՍՊՈՆԵՆՏ ԽՈՐՀՈՐԴ

YEREVAN-PARIS-LYON

SABERATOURS-SEVAN

ՍԱԲԵՐԱՏՈՒՐ-ՍԵՎԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ-ՓԱՐԻՑ-ԼԻՈՆ

Ավիասոմսեր և սուրիզ

«Սաբերատուր-Սեվան»

Ճամփորդական գործակալությունն առաջարկում է.

- Ավիասոմսեր երեւանից ուղիղ չվերթերով

ARMENIAN AIRLINES swissair KLM BRITISH AIRWAYS АЭРОФЛОТ

Տրանզիտ Լադաներով ցանկացած ուղղությամբ և ընկերությամբ: Փարիզի օդանավակայանում Չեղ կղիմակորի մեր գրասենյակի ներկայացուցիչը և կհոգա Ձեր բոլոր հոգսերը:

- Գնացքի տոմսեր եվրոպայում
- Դյուրանցների ամրագրում Հայաստանում և արտասահմանում
- Բժեկական առաժողովագրություն

375010, Ի. Երևան, Վարդանանց 10
 Դեռ. (3741) 52 54 48, 52 85 48, ֆախս (3741) 56 40 30
 E-mail: sabera@arminco.com

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Արմենիան Բարդ» ՓԲ ընկերությունը հայտարարում է մրցույթ գործադիր սնտերի թափուր դաստնը համալրելու նպատակով:

- Թեկնածուն ղեկ է ունենալ
1. բարձրագույն կրթություն,
  2. անգլերեն լեզվի իմացություն:

- Գանկալի է
1. բանկային կամ լիցենզավորված ֆինանսական կազմակերպությունում աշխատող փորձի առկայությունը,
  2. ղեկավար աշխատանքի փորձի առկայությունը:

Թեկնածուները դիմումները կարող են ներկայացնել մինչև 2001 թ. ապրիլի 16-ը, ժամը 18:00, Բ. Երևան, Գ. Նժդեհի 32/1 հասցեով, «Արմենիան Բարդ» ՓԲԸ: Հեռ. 44-99-37:

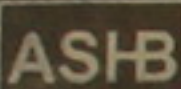
ԼՈՒՍԱՐՎԵԼ Է

«ԱՐՄԵՆ» Ա. Վարդանյանի անհատական ձեռնարկությունը, գրանցման վկայական N 038383, համար 282.020.02960, ձեռնարկության կոդը՝ 37389412:

«ՄԱՆԿԱԿԱՆ»

մեխանիկական ռեսուրսան կիրակնօրյա մանկական ծրագիր դերասանների մասնակցությամբ:
Երևան, Մաշտոցի 42
Հեռ.՝ 53 99 39

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Արդիւնքաւոր մրցութային կարգով աշխատանքի է հրավիրում մինչև 35 տարեկան բանկային ծառայությունների մարտնչիկի եւ կիրառման աստղաբան աշխատանքային փորձ ունեցող մասնագետներին: Բարձրագույն սնտեսագիտական կրթությունը պարտադիր է: Անգլերենի իմացությունը ցանկալի է: Մրցութային մասնակցել ցանկացողները կարող են մինչև ապրիլի 6-ը փաստաթղթերը ներկայացնել Արդիւնքաւոր կադրերի բաժին (հեռ. 56 33 90): Մրցույթը կկայանա ս. ք. ի ապրիլի 9-ին, Արդիւնքաւորի գլխամասային գրասենյակում (Ղեղասան-3):

Job Vacancy

The Armenian Branch of Medecins Sans Frontieres - Belgium is looking for a TRANSLATOR under service contract for the Yerevan office.

Candidate Profile
Diploma of Translator (English is required - French is an asset)
Experience with translation of legal documents
Good computer skills
Work experience in an international organization is desirable.
Interested candidates should submit a letter of interest together with their resume before April 6, 2001 to MSF Belgium
Attn. Anahite Hovhannisyan
48 Manushian St., Yerevan
msfb@arminfo.com
NO TELEPHONE CALLS, THANK YOU.

Հայերի ներկայացման հրավեր (IFB)

«20» մարտի, 2001

Պայմանագրի No. PO057952

Համաժառանգության բանկի փոխառության/վարկի No. IDA 33480-AM

Համաժառանգության բանկի փոխառության/վարկի անվանումը Հայաստանի սոցիալական ներդրումների հիմնադրամ

1. Հայաստանի սոցիալական ներդրումների հիմնադրամ (ՀՆՆՀ) ծրագրի ֆինանսավորման նպատակով Հայաստանի Հանրապետությունը Միջազգային զարգացման ընկերակցությունից (IDA) ստացել է վարկ եւ նախատեսվում է օգտագործել այդ միջոցների մի մասը IAO0016 համաձայնագրի համադասարան Հիւրակի մարզի Սառնաղբյուր գյուղի դպրոցի վերակառուցման ծրագրի վավերացված վճարումները կատարելու համար:

2. Պատվիրատու ծրագրի ԻԳ, որը համաձայնագիր է կնքել ՀՆՆՀ-ի հետ, Երևանի հայաստանեւրոպական ներկայացնելու մրցութային հայերի կնքված փաթեթներ Հիւրակի մարզի Սառնաղբյուր գյուղի դպրոցի վերակառուցման աշխատանքները իրականացնելու համար:

3. Մրցութային փաստաթղթերը կարելի է ձեռք բերել ՀՆՆՀ գրասենյակից 4. Ուլնեցու 31, 4-րդ հարկ, Չեռֆերումների վարչություն եւ Հիւրակի մարզ, Գ. Սառնաղբյուր, գյուղապետարան հասցեներից, յուրաքանչյուր փաթեթի համար վճարելով 15000 դրամ անփոխհատուցելի գումար: Հաղթողը հայաստանեւրոպական լրացուցիչ տեղեկություններ կարող են ստանալ նույն հասցեներով:

4. Հայերն ուժի մեջ կմնան բացելուց հետո 30 օրվա ընթացքում եւ ղեկավարելուց հետո 110000 դրամ մրցութային երաշխիքով: Հայերը ղեկավարելուց հետո Հիւրակի մարզ, Գ. Սառնաղբյուր, գյուղապետարան հասցեով, ծրագրի ԻԳ, մինչև 2001 թ. ապրիլի 21-ը, ժամը 10-ը:

Հայերը կրթվածները կարող են հասցնել, նույն օրը, նվազագույն այն մասնակցների ներկայությամբ, որոնք կցանկանան մասնակցել այդ առաջընթացին:

Նախամրցութային կոնֆերանսը կհրավիրվի ՀՆՆՀ գրասենյակում, 2001 թ. ապրիլի 17-ին, ժամը 14:00-ին:

5. Ուշացված հայերը կվերադարձվեն հայաստանեւրոպական չբացված վիճակում:

For Your Internal News of Armenia
Log on to www.azg.am
In English, Russian, Armenian and Turkish

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայներարտաբանը հայտարարում է մրցույթ ներքին ապստամբ հեռախոսակայանի տեղադրման համար (50 աբոնեմենտ): Մրցութային մասնակցելու համար Չեռ հայերը կարող են ներկայացնել մինչև սույն թվականի մարտի 26-ը ներառյալ Հայներարտաբանի Վ. Սարգսյան-2 հասցեով:

Տեղեկությունների համար կարող են զանգահարել 58 99 02 հեռախոսահամարով:

ՀԱՅ

1965 թ. գործող Հայաստանի ուսանողական ջրկանների հանրապետական ԵՏԲԸ, որը ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի կամավորական ծառայության կոմիտեի անդամ է, հրավիրում է որդես կամավորական մասնակցելու արտաքինում եւ Հայաստանում միջազգային աշխատանքի ծառայության անդամներին:

Պայմանները՝ անգլերենի (ֆրանսերեն, գերմաներեն) տիրապետում, կամավորականի անդամավճար եւ ուղեվարձի վճարման հնարավորություն
Դիմումները ընդունվում են հետևյալ հասցեով
Կոյունի 19ա, 7-րդ հարկ, հեռ.՝ 52 27 88, 52 27 01

ՈՒՇԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՒՅՔԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է ԱՃՈՒՐԴԻ: ԱՅՆ ՏԵՂԻ Է ՈՒՆԵՆԱԼՈՒ 2001 Թ. ԱՊՐԻԼԻ 27-ԻՆ, ԺԱՄԸ 11:00-ԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՆԻՍՏԵՐԻ ԴԱՂԻՃՈՒՄ: ՀԱՍՑԵՆ՝ Բ. ԵՐԵՎԱՆ, ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ 2-ՐԴ ՏՈՒՆ, 4-ՐԴ ՀԱՐԿ:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

ՀՀ կառավարության 2001 թ. մարտի 12-ի թիվ 183 որոշմամբ բաց աճուրդի ձևով օտարերկրացիներին հարկի մասին կողմից թիվ 32 շենքի (նախկին «Մանկական աշխարհ» հանրախանութ):

Երևանի «Մանկական աշխարհ» հանրախանութը կառուցվել է երեսնական թվականներից:

Եռաշար, Կարե շենք է, ունի նկուղային անտեսության հարկեր: Առաջին հարկում գտնվող մոտ 850 քառ.մետր տարածքը մասնավորեցված է: Շենքի ընդհանուր մակերեսը (առանց մասնավորեցված տարածքի) կազմում է 9715.7 քառ.մետր, շինությունների մակերեսը (4 հաս) կազմում է 487.6 քառ.մետր: Շենքը ճակատային մասով նայում է Արամի եւ Արուսյան փողոցներին: Յուրաքանչյուր հարկի բարձրությունը կազմում է 5 մետր:

Սեկնարկային գինը 2 000 000 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ (վճարման օրվա դրությամբ ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված կուրսով): Աճուրդը կանցկացվի դասական եղանակով:

- Աճուրդին մասնակցել ցանկացողները մինչև 2001 թ. ապրիլի 26-ը ղեկավարելու են ներկայացնել
- աճուրդի մասնակցության հայտը
  - ընկերության հիմնադիր փաստաթղթերի տպագրված, եթե հայտ ներկայացնողը ընկերություն է
  - աճուրդի մասնակցության վճարի անդորրագիրը, մասնակցության վճարի չափն է 11 մլն դրամ: Վճարների մուտքագրման հաշիվն է Հայխանայրանի գործառնական կառավարության թիվ 1600040307081 հաշիվ:

Աճուրդի մասնակցները ղեկավարելու են ձեռք բերել աճուրդի մասնակցի տոմս, որի գինն է 5000 դրամ, աճուրդի մասնակցի շահավորող անձանց համար (դիտարկում) տոմսի գինն է 3000 դրամ:

Հայերը ընդունվում են (տոմսերը վճարվում են) մինչև 2001 թ. ապրիլի 26-ը, ժամը 17:00 ՀՀ ղեկավարական գույքի կառավարման նախարարության աճուրդի կենտրոնում (հասցեն է. Երևան, Սայաթ-Նովա տղո, 8) եւ անվարձ գույքի սնտիման վարչությունում (հասցեն է. Երևան, Չափյան 10, 3-րդ հարկ): Աճուրդի օրը 27.04.01 թ., դիտարկի տոմսերը վճարվում են աճուրդի անցկացման վայրում՝ ընդհուր մինչև աճուրդի սկսվելը:

Աճուրդում հաղթողը պարտավոր է տեղում (30 րոպեի ընթացքում) վճարել իր առաջարկած գնի 5% չափով գումար: Վճարման դեպքում աճուրդի հաղթողի առաջարկած գնի առնվազն 5% չափով գումարը եւ մասնակցության վճարը հաշվարկվում են հաղթողի կողմից վճարման ենթակա գումարի մեջ, իսկ սահմանված ժամկետում (լրիվ արժեքը գնորդը պարտավոր է վճարել 10 օրվա ընթացքում) հետագա վճարումների չկատարման դեպքում չի վերադարձվում: Եթե աճուրդի մասնակցիցը հաղթող չի ճանաչվում, մասնակցության վճարը վերադարձվում է մասնակցին:

Աճուրդային հանձնարարագրի հեռախոսահամարները են՝
56-02-64 52-15-60, 56-14-21, 56-32-46
Հայաստանի Հանրապետության ղեկավար գույքի կառավարման նախարարություն

